

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Elena Covalenco,

Judecători: Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

judecând, în ședință fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Sîrbu Lilia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 mai 2018, în cauza penală în privința lui

*Enachi Vasile XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.07.2017 - 06.10.2017;

Instanța de apel: 16.11.2017 - 02.05.2018;

Instanța de recurs: 19.07.2018 - 30.10.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin rechizitoriu, Enachi V. a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, adică de omorul intenționat al unei persoane, comis în următoarele circumstanțe: la 19 noiembrie 2016, în perioada de timp cuprinsă între orele 19.00 – 20.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se la domiciliu, amplasat în s. Selemet, r-nul Cimișlia, împreună cu Stan M., locuitoare a s. Selemet, r-nul Cimișlia, în urma unui conflict apărut între el și Stan M., intenționat, cu un obiect neidentificat de formă alungită, i-a aplicat ultimei multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i leziuni corporale sub formă de echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse, precum și cu alte obiecte dure, contodente, posibil cu pumnii, cauzându-i leziuni corporale sub formă de excoriații pe membre, ulterior, el, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale intenționate și prevăzând posibilitatea survenirii consecințelor, adică survenirii morții lui Stan M. a sugrumat-o cu mâinile cauzându-i leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriații pe față, gât, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi a gâtului, laringelui, faringelui, esofagului, fractură a coarnelor mari a osului hioid cu infiltrări sangvine în jur, infiltrări sangvine în țesuturile moi a spatelui, care au provocat asfixie mecanică soldată cu decesul lui Stan M.

2. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 06 octombrie 2017 Enachi V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 149 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul lui Iacob O. a sumei de 32 492 (treizeci și două mii patru sute nouăzeci și doi) lei cu titlu de cheltuieli funerare, a sumei de 392 (trei sute nouăzeci și doi) lei pentru cheltuieli de transport, precum și suma de 500 (cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, în total suma de 33 384 (treizeci și trei mii trei sute optzeci și patru) lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

3. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că, Enachi V., la 19 noiembrie 2016, aflându-se la domiciliul său din r-nul Cimișlia, s. Selemet, a fost vizitat de către Stan M., care era deja în stare de ebrietate alcoolică. La domiciliul său, inculpatul, după ce a consumat băuturi alcoolice împreună cu Stan M. a avut intenția de a o conduce pe aceasta la domiciliul ei. Datorită faptului că Stan M. era în stare de ebrietate alcoolică și nu putea să se deplaseze singură, a încercat să o conducă, iar în timp ce se deplasau, a realizat mai multe acțiuni pentru a o scoate din gospodăria sa, a târât-o pe jos, apucând-o de mâini și picioare, acțiuni prin care i-a cauzat multiple leziuni, manifestate prin echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse, care

potrivit raportului de constatare medico-legală nr.235C din 29.12.2016, au fost cauzate cu circa 30-40 min. înainte de deces și se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Totodată, în timpul deplasării lor, Enachi V. fiind în stare de ebrietate, în acțiunile de a o scoate din gospodăria sa, fără a-și da seama de consecințele ce pot surveni, a apucat-o pe Stan M. inclusiv de gât, prin ce i-a cauzat asfixie mecanică cu semne generale de asfixie, fapt ce a dus la decesul acesteia.

Având ca bază factologică cele expuse, prima instanță a conchis asupra recalificării acțiunilor inculpatului Enachi V. din art. 145 alin. (1) Cod penal în baza art.149 alin. (1) Cod penal, adică *lipsirea de viața din imprudență*.

4. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și temeiul din art. 402-403 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Enachi V. să fie declarat vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 13 ani și cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 12080 lei, cheltuiți de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În argumentarea cererii de apel, procurorul a invocat următoarele:

- prima instanță incorect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art.149 alin. (1) Cod penal, or probatoriul acumulat și cercetat dovedește indubitabil în acțiunile inculpatului existența semnelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal;

- nu s-a ținut cont de rezultatele examinării medico-legale a cadavrului, prin care s-a stabilit că: 1. Moartea lui Stan M. a survenit de la asfixie mecanică - sugrumarea cu mâinile, ce se confirmă prin prezența echimozelor și excoriațiilor lor pe față gât, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi a gâtului, laringelui, faringelui, esofagului, fractură a coamelor mari a osului hioid cu infiltrări sangvine înjur, infiltrări sangvine în țesuturile

moi a spatelui, semne general-asfixice, datele cercetării histologice. 2. La examinarea medico-legală a cadavrului în afara leziunilor corporale de pe cap și gât au mai fost depistate și leziuni corporale sub formă de echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui corp dur, contondent de formă alungită (posibil cu o vergea) și leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriații pe membre care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri dur, contondente, excoriațiile cu corpuri dur, contondente cu suprafața de impact neregulată, au fost cauzate conform datelor cercetării histologice cu circa 0-30-40 min. înainte de deces și se califică toate la un loc și fiecare în parte ca vătămare corporală neînsemnată. 3. În sângele prelevat de la cadavrul Stan M. a fost depistat 1,61 % de alcool etilic, ce cantitate de alcool depistată în sângele unui om viu corespunde gradului mediu de ebrietate alcoolică;

- expertul medico-legist, care a efectuat examinarea cadavrului, a declarat că moartea victimei a survenit de la asfixie mecanică în urma sugrumării cu mâinile. Asfixia mecanică prin sugrumare cu mâinile este o consecință a acțiunilor prin astuparea orificiilor gurii și nasului ori prin comprimarea organelor gâtului. Astfel, drept consecință de acțiune asupra gâtului și feței persoanei este asfixia mecanică de la care persoana a decedat, însă pe corpul cadavrului au fost depistate și alte leziuni corporale care nu au legătură de cauzalitate cu survenirea morții nici direct, nici prin consecință. Cauzarea tuturor leziunilor corporale din regiunea feței și a gâtului nu puteau fi cauzate printr-o singură acțiune de strângere a persoanei cu brațul de gât. Aceasta se confirmă prin multitudinea și localizarea acestor leziuni corporale în mai multe regiuni ale feței și gâtului;

- fiecare echimoză și excoriație este rezultatul aplicării forței în regiunea respectivă, astfel forța fiind aplicată în mai multe locuri, respectiv echimozelor și excoriațiilor depistate. Toate leziunile corporale depistate la examinarea cadavrului, conform cercetării histologice au fost cauzate în intervalul de timp 30-40 min. înainte de deces;

- o persoană vie fiind în stare de ebrietate cu grad mediu se poate deplasa de sine stătător fie condusă de cineva;

- instanța, la adoptarea sentinței, nu a ținut cont de rezultatele expertizei judiciare medico-legală nr. 788 din 19.01.2017 a obiectelor biologice de origine umană și a corpurilor delictive;

- instanța urma să aprecieze critic declarațiile inculpatului, potrivit căror Stan M. fiind în stare de ebrietate nu se putea deplasa de sine stătător, din care motiv el ar fi fost nevoit să o târâie până la poartă, apoi pentru a o trece peste pragul porții ar fi fost nevoit să o apuce cu brațul de gât și să o ridice întra-atât, încât să i se ridice picioarele de la sol, dat fiind că potrivit examinării de laborator al sângelui prelevat de la cadavrul, concentrația alcoolului etilic a constituit 1,61 % de alcool etilic, care corespunde gradului mediu de ebrietate alcoolică, iar potrivit declarațiilor expertului, în cazul gradului mediu de ebrietate, persoana este în stare să se deplaseze de sine stătător sau să fie condusă de cineva;

- la reîncadrarea juridică a acțiunilor lui Enachi V., instanța nu a identificat elementele obligatorii specifice pentru realizarea intenției directe la comiterea infracțiunii

prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, adică comiterea faptei prejudiciabile din imprudență;

- prin sentința de condamnare, instanța nu a încasat de la Enachi V., în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă totală de 12080,00 lei, inclusiv: - pentru efectuarea constatării medico-legale (raport nr.443 din 21.11.2016) - 23,00 lei; - pentru efectuarea expertizei medico-legale a obiectelor biologice de origine umană și a corpurilor delictu (raport nr.788 din 19.01.2017) - 2218,00 lei; - pentru efectuarea expertizei psihiatrico-legale (raport nr.17s din 31.03.2017) -9839,00 lei;

- la materialele cauzei au fost anexate actele ce confirmă cheltuielile judiciare suportate de stat la efectuarea expertizelor judiciare;

- atât constatarea medico-legală, cât și expertizele efectuate în cadrul urmăririi penale, au servit drept probe concludente și pertinente pentru recunoașterea lui Enachi V. responsabil și culpabil de comiterea infracțiunii de omor.

5. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 mai 2018, apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței, fără careva modificări.

6. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a consemnat că, lipsirea de viață din imprudență constituie rezultatul indisciplinei, neatenției și lipsei de precauție a făptuitorului. Deși gradul de pericol social al acestei infracțiuni este mai redus în comparație cu cel al infracțiuni săvârșite prin omor, aceasta nu înseamnă că consecințele lipirii de viață din imprudență sunt întotdeauna mai puțin grave. De aceea, pericolozitatea cazurilor de lipsire de viață din imprudență nu trebuie subestimată.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.149 Cod penal îl formează relațiile cu privire la viața persoanei, iar obiectul material îl constituie corpul persoanei.

Latura obiectivă a acestei infracțiuni are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de lipsire ilegală de viață a unei alte persoane; 2) urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile. Lipsirea de viață din imprudență poate fi comisă prin acțiune sau inacțiune, care se exprimă în încălcarea unor reguli scrise sau nescrise de precauție, stabilite în societate. Infracțiunea prevăzută de art.149 alin. (1) Cod penal se consideră consumată din momentul survenirii morții cerebrale a victimei.

Latura subiectivă a infracțiunii se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență. Imprudența se poate exprima în neglijență sau în încredere exagerată. Deși la calificarea faptei nu contează tipul imprudenței, stabilirea acestuia este necesară la individualizarea pedepsei. Or, încrederea exagerată denotă un grad mai ridicat de pericol social în comparație cu neglijența: în primul caz făptuitorul prevede posibilitatea producerii morții, sperând în mod ușuratic să o evite, pe când în cel de-al doilea caz făptuitorul nu prevede posibilitatea producerii morții în prezența obligației și a aptitudinii de a o prevedea.

Astfel, în partea ce ține de stabilirea vinovăției inculpatului Enachi V. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, Colegiul judiciar a considerat că instanța de fond corect a apreciat probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței,

utilității și veridicității acestora, care în ansamblu dovedesc vinovăția inculpatului anume de comiterea infracțiunii de omor din imprudență.

Instanța de apel a apreciat că probele enumerate de acuzatorul de stat în rechizitoriu nu sunt suficiente pentru dovedirea vinovăției inculpatului Enachi V. de comiterea infracțiunii de omor intenționat, iar prima instanță întemeiat a stabilit faptul că latura obiectivă a infracțiunii prevăzută de art.145 alin.(1) Cod penal, manifestată prin acțiunea prejudiciabilă, constând în lipsirea ilegală de viață a unei alte persoane, soldată cu moartea victimei, acțiune comisă intenționat cu scopul de a curma viața persoanei nu a fost realizată de către Enachi V., de aceea dânsul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.149 alin.(1) Cod penal.

Apreciind declarațiile martorilor date în instanța de fond la 25.07.2017, s-a evidențiat că prin acestea nu este demonstrată intenția inculpatului Enachi V. sau motivele lui de a săvârși omorul intenționat în privința lui Stan M.

Argumentele apelantului precum că instanța de fond și-a întemeiat sentința doar pe declarațiile inculpatului nu și-au găsit confirmarea.

Colegiul, la stabilirea adevărului în cauză, a ținut cont și de concluziile expertului Pascari A. descrise în Raportul de constatare medico-legală nr. 235C din 21.11.2016, prin care s-a stabilit că la examinarea medico-legală a cadavrului, în afara leziunilor corporale de pe cap și gât au mai fost depistate și leziuni corporale sub formă de echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui corp dur, contondent de formă alungită (posibil și cu o vergea) și leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriații pe membre, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri dure, contondente, excoriații cu corpuri dur, contondente cu suprafața de impact neregulată, au fost cauzate conform datelor cercetării histologice cu circa 0-30-40 min înainte de deces și se califică toate la un loc și fiecare în parte ca vătămare corporală neînsemnată.

Prezența leziunilor corporale la victimă se confirmă și prin declarațiile inculpatului Enachi V., care a explicat în instanța de apel cum a scos-o pe Stan M. din ograda sa. Faptul cauzării vătămarilor cu 30-40 min. până la momentul decesului, de asemenea, confirmă perioada de parcurgere a distanței de la pragul gospodăriei lui Enachi V. și până la locul unde a fost depistat cadavrul lui Stan M., precum și faptul că în timp ce Enachi V. se străduia să o conducă pe Stan M. spre casă aceasta era vie.

În speță, just s-a atestat că, în timpul deplasării lor, Enachi V., fără a-și da seama de consecințele ce pot surveni, a apucat-o pe Stan M. inclusiv și de gât, prin ce i-a cauzat asfixie mecanică cu semne generale de asfixie, fapt ce a dus la decesul acesteia, nu s-a stabilit dorința inculpatului de a produce astfel de consecințe. S-a stabilit că el nu a prevăzut posibilitatea producerii morții lui Stan M.

Din aceste considerente, argumentele procurorului că acțiunile inculpatului Enachi V. au fost orientate spre cauzarea morții lui Stan M., în urma unui conflict apărut între cei doi, nu și-au găsit confirmare, poziția părții acuzării nefiind probată.

Instanța de apel a respins argumentele apelantului că, potrivit Raportului de constatare medico-legală în sângele prelevat de la cadavrul a fost depistat 1,61 % de

alcool etilic, ce corespunde gradului mediu de ebrietate alcoolică pentru o persoană în viață și în baza declarațiilor expertului că Stan M. se putea deplasa. Colegiul a reținut că aceste concluzii ale expertului nu se confirmă prin alte materiale ale cauzei sau prin declarațiile persoanelor audiate.

În baza pct. 1) art. 97 Cod de procedură penală, cauza decesului în procesul penal se constată, prin raportul expertizei judiciare medico-legale. Reieșind din prevederile acestei norme s-a menționat despre prezența erorii în stabilirea cauzei decesului a lui Stan M., deoarece motivul decesului este descris în Raportul de constatare medico-legală nr. 235C din 21.11.2016, însă ca mijloc de probă în circumstanțele decesului în procesul penal nu poate fi constatarea medico-legală, ci este necesară prezența a unei expertize. În lipsa unui raport de expertiza judiciară medico-legală nu poate fi vorba de încriminarea săvârșirii unei fapte cu intenție, omor intenționat.

Din aceste considerente s-a atestat cu certitudine următoarea situație de fapt: *„La data de 19.11.2017, Stan M. fiind în stare de ebrietate alcoolică a venit în ospeție la Enachi V., unde împreună au mai consumat băuturi alcoolice. La un moment dat, Enachi V. a dorit să înceteze consumul și i-a propus lui Stan M. să plece acasă. Fiind în stare de ebrietate, dânsa nu a fost aptă de a se deplasa singură, de aceea Enachi V. a condus-o afară. În ogradă, ei au căzut jos, după care Stan M. nu a mai reușit să se ridice în picioare, iar dânsa fiind de o masă corporală mai mare decât Enachi V., dânsul nu a reușit să o ridice, ci doar să o târască pe jos, trăgând-o de mai multe părți ale corpului. La trecerea peste bara de la poartă, care este la un nivel mai ridicat de la pământ dânsul a întreprins mai multe acțiuni în vederea deplasării lui Stan M. peste bară, inclusiv a apucat-o de gât și de picioare. Datorită faptului că dânsa era de o complecție a corpului mai masivă decât Enachi V., acesta fiind mai scund și slab decât Stan M., i-a fost extrem de dificil de a o deplasa către domiciliu pe aceasta, de aceea a lăsat-o în drum, la o distanță de aproximativ 200-300 m. de la domiciliul ei, după care a mers acasă. Ulterior, Enachi V. s-a reîntors la locul unde a lăsat-o pe Stan M. și a văzut că dânsa este fără suflare, nu are puls. Imediat a mers să ceară ajutor de la vecini, i-a rugat să alerteze organele de poliție în legătură cu moartea lui Stan M.”*

Referitor la argumentele procurorului precum că în privința victimei a fost aplicată violență s-a invocat că, în cazul lipșirii de viață din imprudență nu este un act de violență, ci o conduită greșită a făptuitorului într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă, în anumite împrejurări, urmările prejudiciabile sub formă de moarte a victimei.

Argumentele procurorului precum că inculpatul ar fi acționat cu intenție indirectă, deoarece el înțelegea posibilitatea survenirii reale a consecințelor prejudiciabile, adică survenirea morții victimei, nu au fost considerate întemeiate din motivul că nici o probă nu confirmă faptul dat, inculpatul nu a avut conflicte cu Stan M.

În asemenea circumstanțe, Colegiul judiciar a conchis că pedeapsa stabilită inculpatului Enachi V. de către prima instanță este echitabilă, asigurându-se restabilirea echității sociale și prevenirea comiterii de noi infracțiuni, care va duce la conștientizarea de către inculpat a necesității respectării legii, ceea ce asigură îndeplinirea scopului pedepsei penale, prevăzut la art. 61 alin. (2) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a respins și solicitarea procurorului de a se încasa de la Enachi V., în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă totală de 12080,00 lei, inclusiv: - pentru efectuarea constatării medico-legale (raport nr.443 din 21.11.2016) - 23,00 lei; - pentru efectuarea expertizei medico-legale a obiectelor biologice de origine umană și a corpurilor delictive (raport nr.788 din 19.01.2017) - 2218,00 lei; pentru efectuarea expertizei psihiatrico-legale (raport nr.17s din 31.03.2017) - 9839,00 lei.

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Respectiv, prin prisma normei procesuale menționate, suportarea cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizei se face din contul mijloacelor bugetului de stat, deoarece, în sarcina statului este de a dovedi vinovăția celor imputate inculpaților.

7. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel procurorul a declarat recurs ordinar solicitând casarea integrală a acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului se indică că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Astfel, recurentul susține că instanța de apel nu s-a expus și nu a dat o apreciere cuvenită faptului că, din examinarea medico-legală și din declarațiile expertului reiese că, leziunile corporale depistate la cadavrul în regiunea gâtului și feței au fost cauzate prin mai multe acțiuni violente îndreptate asupra lui Stan M. Din care considerente sunt evidente acțiuni intenționate multiple de aplicare a violenței de către Enachi V. față de Stan M., fapt confirmat și prin depistarea leziunilor corporale și pe alte părți ale corpului cadavrului, toate leziunile fiind aplicate în perioada 30 - 40 min. înaintea survenirii decesului, adică într-un timp relativ scurt. Acestea se confirmă indubitabil prin rezultatele expertizei judiciare medico-legală a obiectelor biologice de origine umană și a corpurilor delictive nr. 788 din 19.01.2017, iar instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului nominalizat, care a fost indicat de către procuror în apelul său ca unul din temeiurile casării sentinței.

Procurorul în apel s-a referit la argumentul că, în motivarea sentinței instanța s-a bazat pe declarațiile inculpatului, potrivit căror Stan M., fiind în stare de ebrietate, nu se putea deplasa de sine stătător, din care motiv el ar fi fost nevoit să o târâie până la poartă, apoi pentru a o trece peste pragul porții ar fi fost nevoit să o apuce cu brațul de gât și să o ridice întra-atât, încât să i se ridice picioarele de la sol. În cazul concret, procurorul indică că, instanța urma să aprecieze critic declarațiile inculpatului, deoarece potrivit examinării de laborator al sângelui prelevat de la cadavrul, concentrația alcoolului etilic a constituit 1,61 %, care corespunde gradului mediu de ebrietate alcoolică. În același timp instanța nu a luat în considerație declarațiile expertului, care a declarat că în cazul gradului mediu de ebrietate, persoana este în stare să se deplaseze de sine stătător sau să fie condusă de cineva.

Asupra acestui argument instanța de apel s-a expus într-un mod superficial, indicând că: „... aceste concluzii ale expertului nu se confirmă prin alte materiale ale cauzei sau declarațiile persoanelor audiate”.

Reieșind din declarațiile martorului Dulap Ig. rezultă că acesta a văzut-o pe Stan M. în seara când a fost săvârșită infracțiunea, stând lângă gard și vorbind cu inculpatul Enachi V., fiind în stare normală. Asupra acestor declarații instanța de apel, de asemenea, nu s-a expus și nu le-a apreciat în mod corespunzător.

Concomitent, recurentul menționează că intenția de a săvârși omorul se poate deduce din diferite împrejurări de fapt: *locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat lovituri ori asupra căreia s-a acționat, numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei, perseverența făptuitorului în exercitarea violenței și etc.*

La caz, reieșind din declarațiile inculpatului, acesta a apucat-o pe Stan M. cu mâinile de gât și o trăgea, adică de o zona vitală a omului.

Potrivit declarațiilor expertului medic-legist Pascari A.: *pentru ca să producă orice fractură și leziuni corporale e necesar depunerea forței asupra regiunii date inclusiv și fractura coarnelor mari a osului heoid. Asfixia mecanică este un proces care are o anumită lungime de timp. Astfel, dacă gâtul cu organele lui este strâns și este închis accesul aerului în organismul uman totalmente, atunci această perioadă este de circa 3-5 minute. Este așa numită asfixia întreruptă, adică pătrunderea aerului în organism este oprit pe un timp mai scurt apoi accesul este deblocat și aerul începe să pătrundă în organism. Dacă s-a blocat gura și nasul 5 minute omul acela poate să moară. Este necesar dacă omul este strâns de gât adică se blochează respirația nu mai puțin de 3-5 minute. Dacă să moară trebuie să-l ții mai mult de 3-5 minute. El trebuie să fie ținut la gât de 3-5 minute. Așadar, de aici rezultă pentru ca persoană să moară, era necesar o perioada de timp și o anumită intensitatea în aplicarea actelor de violență. Instanța de apel nu s-a expus asupra acestor declarații și nu le-a apreciat.*

La fel, recurentul contestă soluțiile instanțelor de fond privitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată de la inculpat în mărimea 12080 lei, cu trecerea lor în contul statului. Decizia instanței în partea respectivă fiind contrară normelor procesual-penale în vigoare. În acest sens, se relevă că, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de proceduri penale obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

La caz, instanța de apel nu a îndeplinit cerințele din prevederile art. 101, 394, 414 Cod de proceduri penale și nu a indicat temeiurile, care au dus la respingerea demersului procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat.

Conform art. 385 alin.(1) pct.12) Cod de proceduri penale, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni: cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Potrivit art. 397 pct. 5) din Codul de proceduri penale dispozitivul sentinței de condamnare, pe lângă chestiunile enumerate în art. 395 și 396 CPP, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare.

În pct.23 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel, este consemnat că dispozitivul deciziei instanței de apel trebuie să corespundă concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă.

În drept, cererea de recurs declarată de procuror se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală.

8. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, din considerentele arătate în contextul ce urmează.

Pornind de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, se relevă că, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care erorile judiciare nu pot fi corectate la această etapă a procedurilor.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Prin alte cuvinte, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să dispună casarea integrală a acesteia, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în privința persoanei deferite judecării.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, adică odată exercitat are efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

La caz, instanța de apel nu a analizat minuțios probele din dosar, nu a dat răspuns la toate capetele de cerere din apelul procurorului, prin aceasta nerezolvând fondul apelului declarat.

În general, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze, era imperios de a fi supuse analizei și aprecierii toate probele acumulate în dosar, având în subsidiar în vedere faptul că procurorul supune criticii calificarea faptelor imputabile inculpatului.

De altfel, în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe anume pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor importante cauzei, sub toate aspectele, în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, în scopul perceperii directe a probelor de către instanța de judecată pentru formularea opiniei vizavi de vinovăția persoanei trimise în judecată.

Ca atare, procurorul, în cererea de recurs, critică anume faptul că instanțele de fond nu au acordat deplină eficiență prevederilor legale și au conchis greșit asupra vinovăției inculpatului în temeiul art. 149 alin. (1) Cod penal, bazându-se preponderent pe aceleași probe, mai mult ca atât, unele probe au fost doar redată în conținutul hotărârilor, fără a fi supuse unei aprecieri.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării integrale a deciziei instanței de apel, Colegiul va consemna că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecății determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Adrian Constantin contra României* a statuat că dispozițiile art.6 §3 lit. a) din Convenție exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei și îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației, adică la faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și despre încadrarea juridică a faptelor, și aceasta în mod detaliat.

În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și deci cu privire la încadrarea juridică pe care instanța o poate reține împotriva sa, este o condiție esențială a echității procedurii.

În speță, potrivit actului de sesizare a instanței, se constată că, în urma efectuării acțiunilor de investigare în vederea acumulării probatoriului, analizând probele, procurorul a conchis asupra încadrării juridice a faptelor incriminate inculpatului în baza art. 145 Cod penal, *omorul intenționat a unei persoane*, ceea ce denotă că prin acțiunile imputabile lui Enachi V., a fost lezată un drept fundamental al persoanei, și anume dreptul la viață, ocrotit atât de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, cât și de art. 2 din Convenție.

În cauza *Ghimp și alții c. Moldovei (hotărârea din 30.10.2012)*, Curtea a relevat cu titlu de principiu că: „Art. 2 impune Statului obligația de a proteja dreptul la viață prin aplicarea eficientă a prevederilor legislației penale în vederea împiedicării comiterii crimelor împotriva persoanei, asigurată de un mecanism de aplicare a legii pentru prevenirea, suprimarea și pedepsirea încălcărilor acestor prevederi (a se vedea *Osman c. Regatului Unit*, 28 octombrie 1998, § 115, *Culegere ale Hotărârilor și Deciziilor 1998 VIII*; *Mastromatteo c. Italiei [MC]*, nr. 37703/97, §§ 67 și 89, *CEDO 2002 VIII*; și *Menson c. Regatului Unit (dec.)*, nr. 47916/99, *CEDO 2003 V*).

În aceeași hotărâre, s-a statuat că, printre obligațiile pozitive ale statului regăsite în articolul 2, se impune ca sistemul juridic național să demonstreze capacitatea sa de a aplica legislația penală împotriva celor care ilegal au luat viața altora (a se vedea *Nachova și alții c. Bulgariei [MC]*, nr. 43577/98 și 43579/98, § 160, *CEDO 2005 VII*).

Adică, investigația eficientă impusă prin prisma art. 2 din Convenție, servește pentru a menține încrederea publică în consolidarea statului de drept, prevenirea oricărei

coluziuni sau toleranțe a actelor ilegale, să asigure implementarea efectivă a legilor naționale care protejează dreptul la viață și să asigure tragerea la răspundere a persoanelor responsabile de decesul victimei.

Revenind la circumstanțele prezentei spețe, Colegiul constată că instanțele de fond nu au efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a acestui caz, concluzionând pripit asupra faptului că, în acțiunile inculpatului se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii de *omor din imprudență* prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal.

Pentru a deosebi omorul intenționat de lipsirea de viață din imprudență urmează să se atragă atenția asupra faptului că omorul dă expresie unei conduite violente, reprezentând o formă de manifestare a făptuitorului care a luat hotărârea de a suprima viața unei persoane și se folosește de mijloacele apte să realizeze acest scop, pe când în cazul lipirii de viață din imprudență nu avem un act de violență, ci o conduită greșită a făptuitorului într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă, în anumite împrejurări, consecințe sub formă de moarte cerebrală a victimei.

Spre deosebire de infracțiunea de omor intenționat, lipsirea de viață din imprudență se comite în mod frecvent prin inacțiune, atunci când făptuitorul omite să facă ceea ce este obligat potrivit legii, altor reglementări sau împrejurărilor, pentru a nu cauza moartea unei persoane (*încălcând conduita prescrisă de legea penală de a nu lipsi de viață*).

Pentru a verifica temeinicia afirmațiilor făptuitorului că a lipsit de viață persoana, din neglijență, că a acționat fără intenție, aceste afirmații trebuie confruntate cu datele ce caracterizează: acțiunea (inacțiunea) în momentul infracțiunii; ambianța în care a fost săvârșită infracțiunea; relațiile făptuitorului cu victima; conduita făptuitorului după lipsirea victimei de viață etc.

Obiectul disputei din prezenta cauză îl constituie circumstanțele survenirii decesului victimei Stan M., or atât reieșind din raportul de constatare medico-legală, cât și din declarațiile expertului, Pascari A., rezultă că moartea victimei a survenit de la *asfixie mecanică prin sugrumare cu mâinile*.

Mai concret, în raportul de constatare medico-legală nr. 235C din 21.11.2016 (f.d. 139-141, vol. I), efectuat în baza examinării medico-legale a cadavrului pentru stabilirea circumstanțelor decesului, în conformitate cu întrebările expuse expertului, s-a ajuns la concluzia că: moartea lui Stan M. de 56 ani a survenit de la asfixie mecanică - sugrumare cu mâinile - ce se confirmă prin prezența echimozelor și excoriațiilor pe față, gât, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi a gâtului, laringelui, faringelui, esofagului, fractură a coarnelor mari a osului hioid cu infiltrări sangvine în jur, infiltrări sangvine în țesuturile moi a spatelui, semne general de asfixie, datele cercetării histologice.

De asemenea, potrivit aceluiași raport, la examinarea medico-legală a cadavrului în afara leziunilor corporale de pe cap și gât au mai fost depistate și leziuni corporale sub formă de echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui corp dur, contondent de formă alungită (posibil și cu o vergea) și leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriații pe membre, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri dure, contondente, excoriațiile cu corpuri dure,

contondente cu suprafața de impact neregulată, au fost cauzate conform datelor cercetării histologice cu circa 30-40 min. înainte de deces și se califică toate la un loc și fiecare în parte ca vătămare corporală neînsemnată.

Instanțele de fond au conchis că, inculpatul, din neglijență, manifestând un comportament greșit într-o situație periculoasă, a provocat din imprudență decesul victimei Stan M. Or, pentru a se statuat astfel, au fost luate în considerare declarațiile inculpatului privitor la derularea evenimentelor din seara de 19 noiembrie 2016.

Pentru a contrazice poziția inculpatului, procurorul, atât în cererea de apel, cât și în cea de recurs, face referire expresă la faptul că prin declarațiile expertului Pascari A. se combate versiunea inculpatului precum că, toate leziunile corporale ale victimei au fost cauzate de dânsul datorită târâirii lui Stan M. până la poartă, iar asfixia probabil că a survenit în momentul când inculpatul a încercat să o ridice, inclusiv apucând-o de gât, pentru a o scoate din gospodăria sa.

În acest punct de analiză, prezintă relevanță declarațiile nemijlocite ale expertului anexate la fila dosarului 57 din vol. II, potrivit cărora: *„Dacă au fost efectuate mai multe acțiuni asupra feței și gâtului persoanei și nu numai cu antebrațul, dar și cu mâna, atunci aceste echimoze și excoriații puteau fi cauzate și survenirea de asfixie mecanică este posibilă.”*

În instanța de apel, același martor a narat următoarele: *„...conform pct. 1 din Raportul nr. 235 c) indicat asfixia mecanică cu mâinile aceste leziuni corporale puteau fi cauzate cu mâinile omului. În medicina legală nu există careva obiect cu care poate fi măsurată forța cu care cineva poate acționa asupra cuiva. O forță de lungă durată. Pentru ca să se producă fractură și leziuni corporale e necesar depunerea forței asupra regiunii date inclusiv și fractura coarnelor mari a osului heoid. Asfixia mecanică este un proces care are o anumită lungime de timp astfel dacă gâtul cu organele lui este strâns și este închis accesul aerului în organismul uman totalmente, atunci această perioadă este de circa 3-5 minute. Este așa numită asfixia întreruptă, adică pătrunderea aerului în organism este oprit pe un timp mai scurt apoi accesul este deblocat și aerul începe să pătrundă în organism. Dacă s-a blocat gura și nasul 5 minute omul acela poate să moară. Dacă de luat numai starea de ebrietate, persoana se poate deplasa. Nu poate măsura forța. Este necesar dacă omul este strâns de gât adică se blochează respirația nu mai puțin de 3-5 minute. Dacă să moară trebuie să-l ții mai mult de 3-5 minute. El trebuie să fie ținut la gât de 3-5 minute. Victima mai avea și alte leziuni corporale, de forme alungite, care sunt cauzate cu un obiect asemănător cu o vergea.”*

Față de cele consemnate de expert, instanțele au conchis că declarațiile acestuia încă o dată în plus confirmă versiunea inculpatului precum că: *„... este justă concluzia că această probă confirmă declarațiile inculpatului cu privire la modul în care acesta a ieșit împreună cu Stan M. din gospodăria sa, faptul că dânsul a târât-o pe aceasta, ea fiind în imposibilitate de a se deplasa desinestătător, precum și timpul de 30-40 min. în care acesta a depus efort pentru a o târâi pe partea vătămată. Faptul cauzării vătămarilor cu 30-40 min. până la momentul decesului, de asemenea, confirmă perioada de parcurgere a distanței de la pragul gospodăriei lui Enachi V. și până la locul unde a fost depistat*

cadavrul lui Stan M., precum și faptul că în timp ce Enachi V. se străduia să o deplaseze pe Stan aceasta era vie.”

Colegiul nu poate ralia la poziția expusă de instanțele de fond, considerând-o pripită și nemotivată, care nu se conciliază cu materialul probator și, în general, cu actele cauzei, pentru că inculpatul a declarat constant că, victima a fost în viață atunci când dânsul a lăsat-o în drum, iar din raportul de constatare medico-legală se conchide că, decesul lui Stan M. a survenit în urma asfîxiei mecanice, care după spusele inculpatului putea fi realizată doar în momentul când a scos victima din ograda sa, prin manifestarea neglijenței.

În atare situație, urmărind concluziile instanțelor de fond, inculpatul, fără să realizeze gravitatea faptelor sale, a comis omorul lui Stan M. din imprudență, la ieșirea din ograda sa, ceea ce presupune că victima nu mai era în viață când dânsul a lăsat-o în drum. Respectiv, declarațiile sale prin care afirmă că: *„El a auzit la distanță cum ea țipa, trecând pe alături de casa aceia. (vol. II, f.d.166-167)”*, nu corespund adevărului.

Colegiul se raliază în acest sens statuărilor date de Curtea Europeană într-o cauză similară, care a stabilit că cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să evalueze credibilitatea declarațiilor date de acesta. Evaluarea credibilității este o sarcină complexă care nu poate fi îndeplinită, de obicei, numai prin redarea declarațiilor în decizie, după cum a procedat de altfel în cauza deferită judecății instanța de apel.

Este indubitabil că, prerogativa de a aprecia relevanța unei *„oferte de probă”*, inclusiv celei făcute de inculpat, le aparține instanțelor de fond, însă pe lângă aceasta instanțele mai urmează să înlătore dubiile ce persistă în declarațiile făcute de părțile din proces, argumentând temeinic soluția adoptată.

În același sens, Colegiul subliniază că, din moment ce declarațiile avansate de inculpat, au fost de natură să fondeze concluzia instanțelor despre vinovăția lui de comiterea infracțiunii de omor din imprudență, aceasta denotă că instanțele urmau să se expună motivat asupra respingerii celorlalte probe acuzatorii, pe care le-a indicat procurorul în susținerea calificării prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal.

În rezumat la cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate lui Enachi V., să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamente forte, care au stat la baza răsturnării soluției de încadrare a faptelor imputabile inculpatului din art. 145 alin. (1) Cod penal, în cele ale art. 149 alin. (1) Cod penal.

În accepțiunea Colegiului, pentru justa soluționare a acestei cauze, este imperios de a se atrage o atenție sporită la cele consemnate de procuror în cererea de recurs vizavi de mărturiile făcute de *martorul Pascari A.*, care în opinia acestuia fundamentează prezumția de vinovăție a inculpatului în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.

Nu în ultimul rând, se atrage atenția instanței de apel asupra modalității de constatare a faptei infracționale reținute în sarcina inculpatului Enachi V. în baza art. 149 alin. (1) Cod penal, în particular se evidențiază că instanța a conchis asupra vinovăției ultimului precum că el:

„ ... la 19 noiembrie 2016, aflându-se la domiciliul său din r-nul Cimișlia, s. Selemet, a fost vizitat de către Stan M., care era deja în stare de ebrietate alcoolică. La domiciliul său, inculpatul, după ce a consumat băuturi alcoolice împreună cu Stan M. a avut intenția de a o conduce pe aceasta la domiciliul ei. Datorită faptului că Stan M. era în stare de ebrietate alcoolică și nu putea să se deplaseze singură, a încercat să o conducă, iar în timp ce se deplasau, a realizat mai multe acțiuni pentru a o scoate din gospodăria sa, a târât-o pe jos, apucând-o de mâini și picioare, acțiuni prin care i-a cauzat multiple leziuni, manifestate prin echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse, care potrivit raportului de constatare medico-legală nr.235C din 29.12.2016, au fost cauzate cu circa 30-40 min. înainte de deces și se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Totodată, în timpul deplasării lor, Enachi V., fiind în stare de ebrietate, în acțiunile de a o scoate din gospodăria sa, fără a-și da seama de consecințele ce pot surveni, a apucat-o pe Stan M. inclusiv de gât, prin ce i-a cauzat asfixie mecanică cu semne generale de asfixie, fapt ce a dus la decesul acesteia.”

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs constată că, în descrierea faptei reținute în sarcina inculpatului pe art. 149 alin. (1) Cod penal, instanțele au desconsiderat descrierea detaliată a laturii subiective a acestei infracțiuni, existentă în acțiunile inculpatului, care se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență, ce se poate exprima în neglijență sau în încrederea exagerată. Deși la calificarea faptei nu contează tipul imprudenței, stabilirea acestuia este necesară la individualizarea pedepsei.

Fiind consecvenți în cele expuse, se impune concluzia că instanța de apel, judecând cauza, a analizat superficial circumstanțele de fapt și de drept ale acesteia și nu a pătruns în esență, formulând niște concluzii contradictorii, generale și neîntemeiate cu privire la stabilirea vinovăției inculpatului în baza art. 149 alin. (1) Cod penal.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale. Din atare considerente, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul să concluzioneze asupra necesității casării integrale a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte, legale și întemeiate.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină

seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză, să le dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Sîrbu Lilia, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 mai 2018, în cauza penală în privința lui Enachi Vasile XXXXX și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 27 noiembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecător

Liliana Catan

Judecător

Iurie Diaconu

Judecător

Ion Guzun

Judecător

Iurie Bejenaru